

«هو الحکیم»

تفسیر سورہی قدر

سخنران:

دکتر وحید باقرپور کاشانی

اللَّهُمَّ عَجِّلْ لَوْلِيكَ الْفَدْحَ

ببینید در شب قدر در سوره‌ی قدر این‌گونه آورده که
«إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ». ما نازل کردیم قرآن را در ليله ی
قدر؛ بر کی؟ بر نبی اکرم! ما نازل کردیم قرآن را در شب قدر؛
به کی؟ به پیامبر اکرم. خب اول سؤال می‌شه که خب بابا
قرآن ما می‌بینیم در عرض بیست و سه سال خردخرد جبرئیل
می‌اومد بر پیامبر، آیه را تلاوت می‌کرد. پیامبر اکرم هم
می‌اومدن می‌گفتن شأن نزول داشته؛ این یعنی چی در شب
قدر نازل شده؟ یعنی کل محتوا و روح قرآن و حقایق قرآن در
شب قدر بر قلب نبی اکرم نازل شد! یعنی اساساً تقدیر پیامبر
بر این بوده که کل محتوای قرآن به قلب نبی اکرم در شب
قدر نازل بشه. خب این شب قدر چه وقتی هست؟

بخوام اشاره بکنیم که این قرآن بر نبی اکرم نازل شده؛ در
سوره‌ی مبارکه‌ی بقره آیه‌ی ۱۸۵، خداوند متعال می‌فرماید:

«شهر رمضان الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنُ»

این ماه رمضان است که نازل شده در آن قرآن.

پس این قرآن در شب قدر نازل شده.

قرآن هم در ماه رمضان نازل شده؛ پس شب قدر در ماه مبارک
رمضانه؛ این یک نکته. در ادامه:
«وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ».

خب از چه چیزی است؟ چه چیز دانا گردانید تو را؟ چه چیز درک
تو را بالا برد؟ آگاه کرد تو را؟ چه چیز شب قدر؟ سؤال می‌کنه
قرآن! «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ». خب وقتی سؤال از شب
قدر می‌شه، می‌گن شب قدر اون قدر مهم‌ست که خیر! بهتر از
هزار ماه هست!

خب در ادامه‌ی سوره خداوند متعال می‌فرماید:
«تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ». تَنْزِيلُ یعنی
چی؟ یعنی نازل می‌شن فرود میان ملائکه و روح؛ فیها یعنی
چی؟ یعنی در همون لیله‌ی قدر. «بِإِذْنِ رَبِّهِمْ»، یعنی به فرمان
پروردگارت، «مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» به جهت هر کاری، به جهت هر کاری
در شب قدر ملائکه و موجودی به اسم روح نازل می‌شود.

تَنْزَلُ، باب تفعله، این بوده تَنْزَلُ؛ مخفف شده، شده تَنْزَلُ.
خب می‌دونید این فعل، فعل مضارعه، فعل مضارع دلالت
داره معنایی که هست از حال تا آینده، تا مستقبل. لذا از این
آیه استفاده می‌شه که شب قدر همین‌طور ادامه داره، فعل
ماضی کار برده نشده. در حال که بوده در نبی اکرم بوده، تا
آینده‌ی این شب قدر ادامه داره؛ فعل مضارع به کار رفته شده.
خب نازل می‌شن ملائکه و روح. روح چیه؟ سؤال می‌کنن اولین
روایتی که در تفسیر البرهان هست، بعد از این‌که سوره‌ی قدر
رو میاره، اولین روایت این‌که سؤال می‌کنن از معصوم که
آیا این روحی که شما می‌گین، این روح، جبرئیله؟ حضرت
می‌فرمایند نه! این جبرئیل نیست، جبرئیل من الملائکه و روح
خلق اعظم من الملائکه این یک موجودیه، یک مخلوقیه که
عظیم‌تر از ملائکه هست.

خب روایات مختلفی اگر رجوع بفرمایید در همین تفسیر البرهان در ذیل این آیه آورده شده. جلد هشتم البرهان صفحه‌ی ۳۲۸، در بصائرالدرجات صفحه‌ی ۴۲۵، حدیث چهارم؛ در تفسیر صافی ملای فیض کاشانی جلد پنجم صفحه‌ی ۳۵۳؛ در تفسیر شریف لاهیجی جلد چهارم صفحه‌ی ۸۳۳؛ در خصوص روح توضیح داده شده. حتی در خصوص این آیه و «وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي». ای پیامبر از تو از روح سوال می‌کنن بگو روح مربوط به امر پروردگار من است. در روایاتی در ذیل آیه آوردن این روح همون روحی هست که فرمودن اعظم من جبرئیل و ملائکه است.

در روایتی دیدم خیلی عجیب! از امام حسن عسکری؛ حضرت فرمودند روح که چنین شرافت و جایگاهی پیدا کرد که اعظم از تمام ملائکه هست، به چه خاطره؟ فرمودند قطره‌ای از دریای علم ما رو در وجود این روح قرار دادن! چنین شرافتی خداوند به این روح داد!

در ادامه تنزل الملائکه این تنزل باز روایات فراوانی داریم؛
از جمله می‌تونیم رجوع بکنیم به تفسیر شریف لاهیجی در
ذیل همین سوره مبارکه‌ی قدر و این آیه، می‌گن که نبی اکرم
بودن، ابوبکر بود عمر بود، آقا امیرالمومنین علی علیه‌السلام
هم بودن. خب سؤال می‌کنه نبی اکرم این‌که «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ
وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» خب این بر کی نازل
می‌شه؟ همه می‌گن که یا رسول‌الله! این ملائکه و روح به تو
نازل می‌شه. بعد حضرت سؤال می‌کنن خب بعد از من به کی
نازل می‌شه؟ ابوبکر و عمر می‌گن نمی‌دانیم! وجود نازنین
پیامبر سر امیرالمؤمنین رو می‌گیرند به سمت خودشون میارن
می‌گن بعد از من ملائکه و روح به ایشان نازل می‌شود!
یعنی این نشون می‌ده که از این حدیث، اثبات خلافت بلافصل
امیرالمؤمنین هم می‌شه! اثبات حجت الهی هم می‌شه! چون
شب قدر ملائکه بر حجت خدا بر نبی اکرم بوده. خب بعد نبی
کیه؟ به غیر حجت خدا نازل می‌شه؟ نازل نمی‌شه!

از این آیه نشون می‌ده

اثبات خلافت بلا فصل امیرالمؤمنین هم می‌شه کرد. در روایات دیگر ای داریم؛ مثلاً در تفسیر قمی، در جلد دوم صفحه‌ی ۴۳۲، در همین جلد هشتم تفسیر برهان حدیث سی و دو، تفسیر صافی جلد پنجم صفحه‌ی ۳۵۲، تفسیر لاهیجی جلد چهارم صفحه ۸۳۴، از علی بن ابراهیم نقل می‌کنه که تنزل الملائکه و الروح القدس علی امام الزمان. نازل می‌شن ملائکه و روح القدس بر کی؟ بر امام زمان علیه‌السلام! یعنی بر حجت زمان امام هر زمان نازل می‌شه. خب ببینید با این روایت، روایت قبلی هم که حساب بکنیم، این اثبات حجت الهی می‌شه این‌که ایشان امام زمان هستن، حجت خدا هستن.

در یک روایتی در بحار همین امشب مطالعه می‌کردم دیدم که فرمودند که ملائکه میان در شب قدر به حول امام زمان علیه‌السلام طواف می‌کنن! عرض ارادت می‌کنن! در روایت دیگر ای که باز نوشتم این‌که فرمودن که خب این ملائک و روح به کی نازل می‌شه؟

فرمودند:

«مِنْ عِنْدِ رَبِّهِمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ بِكُلِّ أَمْرٍ». خب این‌ها از ناحیه‌ی پروردگارشون بر محمد و آل محمد علیهم‌السلام برای هر امری نازل می‌شن. این روایت ابوبصیر از امام صادق علیه‌السلام نقل می‌کنن؛ در تأویل‌الایات جلد دوم صفحه‌ی ۸۲. حدیث هشتم، تفسیر شریف لاهیجی، تفسیر البرهان، این روایت ذکر شده. در ادامه‌ی آیه «سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ». سلام به معنی سلامتی و برکته. می‌گه سلامتی و برکت در شب قدره تا وقت دمیدن سپیده دم. خب یه نفر سؤال می‌کنه که بله پس شب قدر فرض کنید که از اذان مغرب تا اذان صبح، خب همین که سپیده‌ی صبح شد یعنی دیگه برکت نیست؟ چرا برکت همیشه هست!

مثل این می‌مونه که به یک نفر می‌گی که بچه را تا هفت سالگی تربیت کن. به این معنا نیست که حالا هشت سالش بود دیگه تربیت نکنیم! یعنی می‌خوان بگن هفت سال اول خیلی مهمه! در تربیت خیلی مهمه!

این جا می‌خواد بگه که در این مدت

از اذان مغرب تا طلوع آفتاب، تا وقتی که اذان صبح به تعبیری می‌گن، این می‌شه شب قدر و در این خصوص سلامتی و برکت ویژه‌ای هست در خصوص شب قدر. این روایت هم بخونم چالبه... خب ظاهرش که مشخصه که «سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ». این مطلع الفجر در روایات ما در این آیه از بطونی که در نظر گرفته شده چیه؟ در روایاتی فرمودن که این در ارتباط با ظهور حضرت صاحبه! فجر، مهدی ما اهل بیته! طلوع فجر، ظهور امام زمانه! یعنی می‌شه حتی مطلع الفجر... بله در حدیث بیست و هفتم تفسیر البرهان در تأویل‌الایات هم جلد دوم صفحه‌ی ۸۱۸ حدیث سوم، فرمودند «حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ»، یعنی حتی یقوم القائم علیه‌السلام! تا این‌که قیام می‌کنه قائم آل محمد ان‌شاءالله به زودی، و حالا نکته‌ی این‌جا اینه که می‌خواد بگه برکت تا کی؟ تا وقتی امام زمان علیه‌السلام قیام بکنه. برای کی برکته؟ برای کسانی که متمسک بشن به وجود نازنین ولیعصر!

اگر کسی دنبال اهل بیت عصمت و طهارت، انبیای عظام، اهل بیت عصمت و طهارت بره، این نجات پیدا می‌کنه! اما اگه تخلف بکنه غرق می‌شه! نابود می‌شه! این حدیثیه که شیعه و سنی نقل کردن! حدیث متواتره.

«مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ؛ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا، وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ» مثل اهل بیت من مثل کشتی نوح هر کی که سوار کشتی بشه نجات پیدا کرد هر کی که تخلف بکنه ولو پسر نوح باشه نابود میشه هلاک می‌شه. حالا حتی مطلع‌الفرج یعنی حتی یه یقوم القائم یعنی کسی که در عصر غیبت ایشان از منتظرین و متمسکین و مومنین به ولی عصر بشه آقا عنایت خاص و ویژه‌ای دارند و این را در سلامت و برکت قرار می‌دن.